

KITARTÁS

A „KITARTÁS” KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYZŐ ORSZAGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

→ MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN. ←

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Baross-tér 17.

II. emelet 19.

Ahol előfizetések és hirdetések felvételnek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

TURTSÁNYI VILMOS.

Máv. fogalmazó.

A „Kitartás” egyesület alapszabályait a nmélt. m. kir. belügyminiszterium 132.142.908. szám alatt hagyta jóvá. V. a.

Előfizetési ár egy évre 6 kor. Egyes szám ára 50 fill.

Értesítés.

Uj alapszabályaink jóváhagyást nyer-
vén, értesítjük tagjainkat, hogy ez évi
január hó 1-ével azokat életbeléptetjük
és az egyes csoportok után járó tagdíja-
kat további értesítésig a következőkben
állapítottuk meg:

az A) csoportba tartozó tagok	
havonta	5— K
a B) csoportba tartozó tagok	
havonta	3-80 K
a C) csoportba tartozó tagok	
havonta	3— K
a D) csoportba tartozó tagok	
havonta	2-40 K

fizetnek.

Az új alapszabályokat minden tag-
nak külön füzetben is a tagsági igazol-
vánnyal együtt meg fogjuk küldeni. Az
új kedvezmények folyósítása az alap-
szabályszerű hat havi határidő elteltével
kezdődik, amikor az összes eddigi alap-
szabályok és igazolványok vagy költvé-
nyek érvényüket veszítik, mindaddig azon-
ban a tagok eddigi szerzett jogai maradnak
érvényben.

Az igazgatóság.

Magyarázatok.

Általánosságban azt mondhatjuk, hogy
— néhány kivétellel — összes tagjaink
a legnagyobb örömmel fogadták azokat
az újításokat, melyeket szerzett tapasztal-
talok után tagjaink érdekében életbe
léptettünk.

Aki egyesületünk történetét ismeri,
nagyon jól tudja, hogy a legelső sablonos
alapszabály csak a kiinduló pontja volt
annak, hogy valódi célját, az igazi jóté-
konyság gyakorlását megvalósíthassa. Azt
mondhatnók, hogy az csak egy bátorítatlan
kísérlet volt nagy eszméknek intézmény
keretében való megtestesítésére.

Mint minden kezdő intézménynél, az
alapítók tapasztalatok híján itt sem tud-
ták a dolgozó embernek valódi szükség-
leteit felismerni; de működésük körét
sem terjeszthették ki az összes életviszo-
nyokra, mert híján voltak azoknak az
anyag eszközöknek, melyek ilyen nagy
horderejű intézménynek felállításához el-
kerülhetetlenül szükségesek. De még ha
akartak volna is az utóbb mondottakra
kiterjeszkedni, akkor sem lett volna ta-
nácsos oly kedvezmények számbavétele,
melyeknek megadásával szemben az
anyag hozzájárulást adatok nélkül he-
lyesen meghatározni nem lehetett. Erre
a legpontosabb statisztika vezetése és az
igénybevétel számarányainak lelkiismer-
etes összehasonlítása vált szükségessé.

Az egyesület fejlesztésének lehetősége
azonban kétségen kívül állott, mert meg-
maradt annak a lehetősége, hogy mindaz
megváltoztassék, amit a tapasztalat hely-
telennek talált.

Semmiféle alapszabály nem szentírás,
semiféle jog nem maradhat meg annak,
ha mások érdekeit sérti. Oly intézmény-
nél, melynek alapja a kölcsönösség, vagyis
az összes érdekeltnek teljes kielégítése,
a legkisebb számítási hiba sem tűrhető meg.

Ezért állott be annak a szükségé, hogy
egyesületünknek megalapítását követő
aránylag igen rövid idő múlva változ-
tatni kellett az alapszabályokon. Ez a
változtatás akkor célra vezető lett volna,
ha a pontosaknak mondott számítások
tényleg pontosak lettek volna. A hiba
azonban ott történt, hogy a tagoknak
korszerű eltérése és egészségi állapota nem
vétegette tekintetbe. Erre csak a mostani
vezetőségnek figyelme terjedt ki és azért
kellett egy átmeneti állapotot teremteni,
mellyel a kockázatot nálánál nagyobb
társaságra hárította.

A vezetőségnek ezen előrelátását az
ezen idő alatt történt nagy arányú elha-
lálózás teljesen igazolta, mert az ezzel
kapcsolatos kötelezettségeknek csak ál-
dozatok árán tehetett volna eleget. Az ebből
származó legnagyobb előnye egyesüle-
tünknek, hogy megszabadult mindazon
tagjaitól, akiket szervi bajuk és beteges
állapotuk készített a belépésre és akik
tisztában voltak azzal, hogy aránytalanul
keves ellenértékkel nagy hasznot bizto-
sítanak családjaiknak.

Ezzel elérkezett annak is az ideje,
hogy a vezetőség tapasztalatainak fel-
használásával végleges állapotot terem-
sen. Semiféle mellékleteknek nem ve-
zették az eszközölt módosításoknál. Min-
denütt a tagoknak érdekei voltak irány-
adók, mikor a díjak az elkészített pon-
tos matematikai számítások alapján
helyeztetek. Nagyon érthető egyeseknek
ez ellen való erőlködése, de vagy nem
tudták ennek a szükségét felfogni, vagy
pedig saját jogtalan előnyük tudatában
egyesületünk rovására fizetett díjaikkal
arányban nem álló anyagi haszonra
számítottak.

Kitűnt ez abból is, midőn egyesek
alapító tagságukat hangoztatva, egyesü-
letünk kedvezményeire *ingyenes jogot* for-
máltak; vagyis azt akarták, hogy a többi
tag fizesse meg az igényelt kedvezmé-
nyeket.

Ha az alapító tagság érdemnek tud-
ható be, csak annyiban lehet érdem,
hogy az ilyeneknek első kötelességük az
általuk alapított intézmény érdekében a
szükséges áldozatokat meghozni, mert

ők voltak azok, a kiknek kezdeménye-
zésére a többi tag módot nyújtott arra,
hogy olyan előnyökben részesüljenek,
melyeket máskülönbönten képtelenek lettek
volna maguknak biztosítani.

Ezeket előre bocsájtva rátérünk a
mostani alapszabályok azon pontjainak
magyarázatára, melyek változást szen-
vedtek. Téves, ugyanis egyeseknek azon
állítása, mintha bennük díjmelésről volna
szó, hanem igaz, hogy minden eddig
fenállott aránytalanság kiküszöbölése
mellett a kedvezményeket emeltük, és
azokat magának a tagnak is hozzáfér-
hetővé tettük.

Eddig semmiről nem volt gondos-
kodva, csak a tag elhalálózása esetéről.

Jelenlegi szabályaink elsősorban a
nők elhalálózása alkalmával nyújtott
segélyt tetemesen felemelték, hogy a tag
ezen beállott csapásnál hathatósan
segélyezve legyen s ne szoruljon viszo-
nyainak új alakulása folytán másokra.

A sok és súlyos baleset arra indította a
vezetőséget, hogy a készületlenül sújtott
családot fokozottabb mértékben segítse.
Itt a különbözet ezer koronát tesz ki.

Nagy emelés mutatkozik a rendes
haláleseteknél is, a tagdíjak és a száza-
lékok levonásának elhagyásával és azzal,
hogy nem a tizedik évtől kezdve, hanem
azonnal folyósítatik a kedvezményezett
összeg. Még tovább is ment a vezetőség
azzal, hogy a munkaképtelenséget tekin-
telbe vette és az egyesületben eltöltött
időt beszámítja az ehhez kötött szolgál-
tatmányoknál.

Végül gondoskodva van a kisebb
balesetekről és a betegségről is.

Ha valaki elfogulatlanul összehasonlítja
a most érvényben levő szabályokat az
előbbiekkal, akkor tisztában is van azzal,
hogy a tagok érdekében tett lényeges
és előnyös változtatások megfelelő ellen-
értéket is kívánnak, mert hisz ez az
alapja minden haszontermesztő intézmény
fenállásának.

Amint új szükségletek jelentkeznek,
azokat a lehetőség szerint bele is kell
illeszteni a tevékenység keretébe.

Csak a korlátolt gondolkodás fázik
a fejlesztéstől, az újításoktól, mert nem
tudja azoknak horderejét felfogni és nem
képes megérteni azt a hasznot, mely
azokból reá háramlik.

Mi ezentúl sem fogunk visszariadni
attól, hogy egyesületünket emeljük.
A mindenütt elszórva található elégedetlen
elemek ebben nem akaszthatnak meg
minket, mert meg vagyunk róla győződve,
hogy tagjaink bizalmát a legteljesebb
mértékben birjuk.

A mi intézetünk továbbra is az

hogy a múlt év február hótól kezdve megszavazott tiszteletdíjakra teljék. A fütőknek azt sem szabad elfelejteni, hogy eddig hány hivatalt és milyen fizetéseket szavaztak meg, nehogy a költségvetés egyensúlyát megingassák. Ebből a célból az alábbiakban tájékoztatjuk őket.

Van ugyanis egy ügyvezetőjük 80 K havi fizetéssel és 960 K fizetéshátrálékkal, egy gondnokuk 30 K havi fizetéssel, egy jogügyi titkárjuk 100 K havi fizetéssel, 1200 K fizetéshátrálékkal és 16 K napidíjjal.

Ezeket kívül van még egy elnökük 50 K, egy könyvelőjük 50 K, egy számvéőjük 50 K és egy pénztárnokuk 25 K havi fizetéssel és összesen 2100 K fizetéshátrálékkal.

Egész szép gyűlekezete a hivatalnokoknak olyan egyesületnél, melynek ma még egyetlen tagja sincs. Ha még most a lakbért és a »Vontatás« költségeit valamint a szükséges többi kiadásokat ezekhez az összegekhez hozzáadjuk, akkor a fütők fogalmat alkothatnak maguknak, milyen nagy és haszontalan teher nehezül rájuk. Pedig itt csak a tényleg számításba vett dolgokról van szó, figyelmen kívül hagyva azokat az ismeretlen adósságokat, melyeknek burkolt elszámolása az egyesület jövedelmét terhelni fogja.

Ennyi költség mellett nem is képzelhető, hogy ez az egyesület további céljainak megfelelően, illetve a tervbe vett halálózási segélyeket fizethesse.

Mellékfoglalkozásnak azonban jövedelmező, kivált ha a fütők a béke kedvéért a Kertész-féle naptárakat is megveszik drága pénzen és a »Vontatás« tovább hirdetheti az altiszti vizsgákra

előkészítő könyvet azok számára, akik nem tudják, hogy az igazgatóság ezt a vizsgát rég eltörölte.

Mindezekből a fütők világos képet alkothatnak maguknak arról az emberről, a ki ügyvezetőnek feltalokodott hozzájuk és egy évi bolondítás után most nemcsak a meddő szervezés adósságait akarja velük kifizettetni, hanem magának és érdektársainak állandó keresetét is biztosítani. Mert csak ezen egyetlen cél lebeghetett előtte akkor, mikor a mozdonyvezetők utilaput kötöttek a talpára.

Mi csak egy dologra vagyunk kíváncsiak, melyről minden utánjárásunk daszára nem kaphattunk felvilágosítást. Kideríthetetlen titok marad, hogy miképp lett Kertész a fütőknek jó szelleme, őrző angyla. Ki bizta rá ezt a tisztet, kinek vagy kiknek megbizásából bolondítja egy év óta a fütöket. Ezek maguk is csodálkoznak azon, de ugylátszik, mintha valaki az anyagi felelőség rémével ijesztgetné őket, mert nem mernek határozottan fellépni. Hogy ezt minden kockázat nélkül megtehessek, kijelentjük, hogy minden érdekelt fütőnek ügyét magunkévé tesszük, őt ingyenes és a leghathatósabb jogvédelemben részesítjük és ha Kertész bármiféle aláírások vagy kötelező formában tett ígéretekből kifolyólag a szervezésre vonatkozó jogos követelést valaki ellen ki tudna mutatni, azt lapunk felelős szerkesztője sajátjából fogja fedezni.

Arra is hajlandók vagyunk, hogy a fütők otthonát valódi érdekeiknek megfelelően felállítsuk és testületüket életerős szervezetbe tömörítsük, nehogy a Kertész-féle társas cégnek áldozatul essenek.

Ha a fütők azt akarják, hogy egyesületük felvirágozzék, akkor érdemes kartársaik vezetése mellett olyan embert

keressenek maguknak ügyeik vezetésére, a ki kellő tapasztalatokkal bír ezen a téren és biztosítékot nyújt nekik arra nézve, hogy testtel-lelékkel az ő érdekeiket fel fogja karolni. Ez majd azután Kertész urral is le fog számolni, a kinek ez a közgyűlés van hivatva ugyanazt az utilaput átnyújtani, melyet annak idején a mozdonyvezetőkől kiérdemelt magának.

Tanulságok.

A munkásszövetségnek bukása természetesen folyománya volt azoknak a hibáknak, melyeket vezetői elkövettek.

Akik itt jogsértésről vagy erőszakról panaszkodnak, azokból vagy az elkeseledés beszél, vagy pedig egy jövőben megvalósítandó cél érdekében nem mondanak igazat.

Minden háboru egy ostobaságon mulik. Ezt az ostobaságot akarva vagy nem akarva szótkák az emberek elkövetni. Az ilyen eseteknél csak az a sajnós, hogy egyesek hibái miatt azután sokan messze kiható és sokszor helyrehozhatlan kárt szenvednek.

A munkások szövetségénél is a vezetőség, illetve annak hangosabb, de értéktelenebb tagjai követték el a végzetes hibát, mikor vezetésre alkalmatlan voltukat a munkástömegek erejével való fenyegetődzésekkel akarták takargatni.

A vezetőség értékesebb elemei ezekkel szemben nem tudtak érvényesülni, mert köztudomásu dolog, hogy a tömegek mindenkor hajlandóbbak a rózsaszínű ködbe burkolt, ellenértéket nem kívánó képtelenségek elfogadására, mint a józan ész által parancsolt komoly és fáradtságos

Ugy magunkban . . .

*Ugy magunkban elbolyongunk az erdőben;
Nem figyeljük, hogy a nap már lemenőben,
Hogy suhogya kél a szellő s néma árnyak
Czéltalan utunkon játszva tova szállnak.*

*Ott borong felettünk már az éj homálya
S ránk borul, hogy édes üdvünk más ne lássa.
Még ne lássa senki, hogy mi boldog élet
Így bolyongni, egymagunkban, egyre véled!*

*Tavaszkra már az ősz is elmulóban;
Hervadó lomb, a mi még az avaron van.
De azért, ha telünk minket itt találna,
Átrafogógná tavaszunknak első álma!*

Turtsányi Vilmos.

A kincs.

Irta: Turtsányi Vilmos.

(Folytatás.)

Alig ért a két testvér hadinépével a sikságra, mindenfelől sietve menekülő embercsoportokkal találkozott.

Rettenetes hírek keringtek köztük a tatárok pusztításairól és vérengzéseiről. Romokba döntött városokról, felégetett falvakról és a legnagyobb kegyetlenségekről meséltek a rémültől kergetett emberek. Aki idejekorán nem menekülhetett előlük, azt a legvalogatottabb kinzásokkal legyilkolták. Az ő utjukban nem maradt élő lény és csak a zsákmányra éhes erdei vadak voltak hű kísérői.

Senki se tudta, hová, merre menjen, mindenütt nyomon kísérte őket a félelmetes ellenség. A várak és várszerűen megerősített kolostorok nem tudták a sok menekültöt befogadni. A városok gyenge földszáncaikkal nem nyuj-

tottak biztosságot, lakóik maguk is védettebb helyekre igyekeztek.

Az utak telve voltak a halálfélelemtől eltorzult arcú emberekkel, akik a legnagyobb erőfeszítéssel siettek, líhegve futottak, czéltalanul, maguk sem tudták hová, merre. Talán épen az ellenség kardja elé.

Mennél előbbre haladt a két fegyveres csapat, annál ijesztőbb képet öltött az általános zürzavar. Az utakon fetregő kimerültek szivertépő hangon könyörögtek az elhaladókhöz, hogy ne hagyják ott elveszni őket. Mások hangos imádsággal felváltva a legvadabb szitkokban törték ki Isten ellen, hogy miért hozta rájuk ezt a veszedelmet. Sokan az ijedségtől megőrültek és kaczagva, hahotázva össze-vissza futkostak, majd pedig letépve magukról a ruhát, sikoltozva nekiiramodtak az ut mellett rohanó folyamnak, melynek habjaiban elmerülve, megszabadultak kínjaiktól. Az anyák eldobták csecsemőiket, a szülők eltaszították maguktól kifaradt síró gyermekeiket, hogy gyorsabban menekülhessenek a nyomukban járó biztos halál elől.

Mintha nem is élő ellenségről, hanem ismeretlen rémekről volna szó, kimondhatatlan tehetetlenség bénított meg mindenkit, gyavaság szállta meg ezt a csatához szokott, vihar-edzett bátor népet. Pusztá kézzel, fegyvertelenül futott mind, egyik sem gondolt védelemre, ellentállásra.

A királyi táborba siető harcosok alig tudtak utat törni maguknak ezen az emberáradaton keresztül. Ezek látára azonban megértették azt a nagy veszedelmet, mely az országot fenyegeti.

Nem is kellett sokáig várniok, hogy meggyőződjenek róla, milyen ellenséggel lesz dolguk.

Alig hogy beesteledett, az égbolt északi része mindenfelől kilavogódott. Időnként a lángcsóvákat is látni lehetett, a mint azokat a szél a magasba felkapkodta.

Akkoriban nagyon gyakoriak voltak a tűzesetek. A folyton czivakodó nemesség egymás udvarházaikat vagy a jobbágyok viskóit perzselte fel bosszúból, mert a gyenge királyi hatalom nem tudta őket fékentartani.

A haladó csapatnak nem is tűnt volna fel, ha a tűzek itt-ott mutatkoznak, de hogy az egész láthatár szinte piroslott tőlük, ebből, a tapasztaltak után, csak az ellenség közelségére következtethettek.

A mint szótlanul egymás mellett lovagoltak, mindenki önkéntelenül kardjához kapott, mintha meg akart volna győződni róla, hogy a következő szükség esetén tényleg kéznél van-e és gyorsabb ügetésre nógatta lovát. Az éji csendet csak a páncélok csörgése zavarta, vagy egy-egy lónak ijedt horkolása. A két testvér figyelemmel vizsgálta az előttük elterülő sikságot és tekintetük szinte át akarta törni a nagy sötétséget, mely őket körülvette. A fölöttük elvonuló felhőknek árnyéka olybá tűnt fel, mintha nagy tömegek mozognának előttük a földön. Gyakran azt hitték már, hogy az ellenségre találtak, de mindannyiszor csak futó árnyék volt, a mi előttük sötétlett.

Egyszerre azonban Béla lova hegyezni kezdte füleit. Ugyanabban a pillanatban nyilak süvöltése hasította át a levegőt. Most már nem árnyék sötétlett előttük, hanem egy villámgyorsan felejük rohanó lovascsapat. Alig volt idejük kardot rántani, máris egy gomolyagba vegyültek az ellenséggel.

A tatárok érthetetlen, rövid csatakiáltásai azonban nem rémítették meg a jól vértezett harcosokat, a kiknek minden csapására egy-egy ellenség halálosan találva lebukott lováról, a nélkül, hogy Béla és Aladár harcosainak könnyű kardjaikkal arthattak volna. Nem is tartott sokáig ez a harc. A mily gyors és észrevétlen volt a támadás, oly sietve el is tűnt ismét az ellenség, mintha a föld nyelte volna el.

munkához kötött hasznos tevékenységnek utjára lépni.

A felülkerekedett áramlat ellen, mely erejét tulbecsülve minden természetes emberi kapcsolatot szétszakítani igyekezett anélkül, hogy helyette bármily új rendnek körvonalait is csak megalkotni képes lett volna, hiába küzdöttek a vezetőség józan elemei. Egymásután el kellett bukniok olyan ráfogások czimén, melyekkel szemben még védekezniök sem lehetett, ha nem akartak nevetség tárgyává lenni.

A munkások zömének nem volt tudomása arról, hogy a négy fal között milyen jelenetek játszódtak le, míg az összes józan elemek kipusztultak a vezetőségből. A változások okai ismeretlenek maradtak előttük.

Az a lelkesedés azonban, mely a szövetséget megalapította és hivatta lett volna a kitűzött nagy és ideális célok megvalósítását előmozdítani, rég elszórt. Az emberek egymásután kijózanodtak, mikor meglátták azt az eszmeszegénységet, mely nagyjelentőségű intézményüket nemcsak gyűlöletessé, de teljesen munkaképtelenné tette és csak a nyilvánosság elé jutható kudarc szögyene tartotta össze, úgy ahogy ezt a szervezetet.

Midőn a felfüggesztés és utána a feloszlás ténye bekövetkezett, a munkások zöme megkönnyebbülten felsóhajtott, mintha lidércnyomás alól felszabadult volna. Majdnem bizonyos, hogy maga az akkori vezetőség is örült, hogy a bekövetkezett események felszabadították őket képtelenségüknek nyilvános bünbánó beismerése alól.

Ebből magyarázható az a közöny is, mellyel a munkásság a feloszlás tényét fogadta, ellentétben azokkal a hangos

fenyegetésekkel, melyeket sajtójuk megelőzőleg hangoztatott.

Ezen általános megjegyzések után mindenestre érdekes bepillantani abba a tevékenységbe, melyet ez a munkásjóléti intézmény kifejtett, illetve arra a fejletlenségre rámutatni, mely mindjobban lábrakapott a vezetőségben, míg végre a szövetség eredeti célját teljesen szem elől tévesztette.

Hogy ezt a tagok előtt palástolja, hozzáfogott a munkás és munkaadó közti viszony megvizsgálásához. Sajtója nem a felvilágosítás, művelődés, gazdasági haladás eszméit propagálta, mint azelőtt, hanem a munkaadó iránti gyűlölet és tisztelatlenség, a fegyelméletlenségre való felhívás hangzott ki minden sorából, mint a munkásjóléti előmozdításának legalkalmasabb eszközei.

Mindez talán még érthető lett volna akkor, ha valamely üdvös cél érdekében történik, de ilyen megokolás sehol sem volt található. Az olvasó elképedve kérdezte önmagától, hogy miért is kell ennek így lenni!

Pedig a magyarázat nagyon közel állott. A munkásokat azért kellett általános és folytonos izgalomban tartani, nehogy észrevegyék szövetségük beléletének stagnálását, teljes sivárságát.

A szövetség vezetősége maga is érezte, hogy az intézmény felvirágoztatására képtelen, de a munkásság előtt ezt saját érdekében el kellett titkolnia. Ezért azután tagjainak figyelmét a legképtelenebb dolgokra terelte s végül egy politikai párt expozitúrája lett.

A vasutasnak nincs ideje politikával foglalkozni. Meggyőződésének kinyilvánításában azonban nem gátolhatja senki. De hogy valamely politikai párt szolgálá-

tában aktív tevékenységet fejtsen ki, az hivatalának természetével ellenkezik.

Ha a szövetség arra tanította volna tagjait, hogy a politikai jogok gyakorlásának legmagasabb feltételeit, a gazdasági jólétet, a magasabb fokú műveltséget igyekezzenek magának megszerezni, ez nem ütközött volna semmiféle szabályokba; de hogy egy-két ember bizonyos politikai nézeteket egy ezzel nem foglalkozható gazdasági szervezetre ráerőszakoljon, ebből a ténykedésből azonnal kiviláglott, hogy a szövetségnek kényszerűségeiből hirdett alapszabályszerű céljai most már csak ennek a valódi célznak szolgáltak takaróul.

A szövetség létjogosultsága már akkor megszűnt, amikor a félvezetett tagok beleegyezésével szociális céljait szem elől tévesztette. Az előbb mondottak csak akarva keresett külső okok voltak arra, hogy a képtelen vezetőség a hatósági közbelépést provokálja és a feloszlást olybá tüntesse fel, hogy a gyűlölet teljesen az eljáró hatóságra háruljon, míg a vezetőség a jogtipró erőszaknak sajnálatos áldozataképpen szerepeljen.

Ha ez a szervezet olyan erős és öntudatos lett volna, mint amilyennek vezetősége hirdette, vagyis ha az eszmék iránti lelkesedés és tiszta meggyőződés vezette volna tagjait, akkor a feloszlás vagy nem következik be, vagy pedig végzetes zavarokat okozhatott volna. A munkások azonban, amint előbb mondtuk, meglepő közönyösséggel vették tudomásul. Nem bánták, mert tagságukból kifolyó kellemetlenségekkel szemben vajmi csekély előnyökkel dicsekedhettek. A vezetőség abból az egyszerű okból nem erőlködött, mert örült, hogy a kátyuba döntött szekeret nem kérték számon tőle.

Azok az időnként burkoltan elhangzott feltételes fenyegetések, akár a gyermekmesék, azzal akartak ijeszteni, ami nem létezik és azt árulják el, hogy a munkások ma is alkalmas vezetők híján vannak és nem is sokat törődnek szervezkedési gondolatokkal; de ezek a fenyegetések semmiképp sem alkalmasak arra, hogy a felsőbbiséget megfélemlítsék.

Mindezek dacára nagy tévedés volna azt hinni, hogy most már a vasuti munkások jogtalanokká váltak vagy elhagyatottságukban a még fennálló nagy szövetséghez csatlakozni fognak, melynek belső élete még tán sivárabb, mint az övéké volt.

Az igaz, hogy sokat veszítettek, de szövetségüknek legbecesebb alkotását, sajtójukat nem veszítették el. Ez csak most kezd kialakulni, hogy felszabadult bizonyos egyéni érdekek szolgálata alól. Ez nem egy értéktelen roncs, hanem az a zászló, mely köré a valódi meggyőződésnek sorakoznia kell, ha a munkások nem akarják magukon azt a vádat száradni hagyni, hogy beszüntetett intézményük nem volt egyéb egy nagy hazugságnál!

Azok, akik compromissumokról beszélnek, hogy a jövő titokzatos rémeinek felszabadulása megakadályoztassék, nincsenek tisztában a helyzettel. Még mindig nem látják, hogy a szövetségek eszméje teljesen lejárt magát és nem sok idő múlva a még meglévő szövetségek is értéktelen csodaszereket tartalmazó boltjaikat vevők hiányában be fogják csukni.

A két testvér most már megbizonyosodott arról, hogy az ellenségtől elvárszított területen van és csak arra gondoltak, hogy annak portyázó csapatait lehetőleg elkerüljék, nehogy céltalanul feláldozzák embereiket. Ezért leterve az utról, a csendesebbnek vélt mocsaras vidéken át toronyirányában igyekeztek a királyi tábor felé. Mire a nap felkelt, még két ilyen csapattal találkoztak, de a tatárok ott is nyomon kísérték őket, habár a tulerőt nem merték megtámadni.

Csak hogy az ut mindig fásztöbbséget kezdett lenni. A süppedékes talajon a nehéz fegyverzetű lovasok csak lassan haladhattak előre, míg a tatárok könnyű, fúrge lovaikkal, mint a méhraj körülzáradtak és nyilaikkal nyugtalanították őket.

Üldözésükre azonban gondolni sem lehetett. Mikor mégis egyesek, nem tudván fékezni szenvedélyességüket, utánuk vetették magukat, az előttük menekülő ellenséget hajszolva betévedtek az uttalan mocsárba, melynek ragadós iszapjából hiába igyekeztek sülyedő lovaik kimenekülni. A míg a megvadult állatok gazdáikkal együtt a mocsárban vergődtek, a tatárok körülfojták őket és a többiek szemeláttára lemészárolták.

Segítségükre mégsem mehetett senki, ha nem akart hasonló sorsban részesülni.

A sötétség beálltával helyzetük egyre kétségbeesettebbé vált. A csapat csak lépésben haladhathatott előre, míg a tatárok minden oldalról sűrű rajokban hol megrohanták, hogy soraiikat megbontsák, majd ismét visszahúzódtak, miután nyilaikat ellőtték az üldözöttek lovaira. A megsebesült paripák vad nyerítéssel kitértek a sorokból és lovasaikkal együtt a sűrű nádasnak rohantak, a hol vagy az ingovány nyelte el őket, vagy pedig az ellenség kezébe kerültek. Az ut is egyre rosszabbodott. Már alig kettesével mehettek egymás mellett.

A felkerekedett szélvihar szemükbe csap-

kodta a nagy cseppekben lehulló esőt és kísérteties sivitással végigsöpörte az imbolygó nádat, melyből az ellenség nyilai nagy kongással ütődtek a harczosok vérteibe.

Egyik nem látta a másikat többé. Csak a lassan növekedő víz csillámlása törte meg pillanatokra a nagy sötétséget. Még a legbátrabb embert is elhagyta lelki ereje és a hátulsók rendetlen össze-visszaságban törekedtek előre. A tatárok ezt a kedvező pillanatot felhasználva, ismét rájuk vetették magukat.

Minden emberre két-három ellenség jutott, míg Aladár a csapat élén harczott. Béla hátra sietett, hogy azokat bátorítsa az elkeseredett küzdelemben. De már megbomlott minden rend. Gazdátlan lovak nyerite futkostak fel-alá letaposva a lebukottakat a hig talaj mélyébe és tőlük a többi harczosok lovai is megvadultak. Mindenki már csak azért harczott, hogy mentül drágábban adja oda életét. Menekülni semerre sem lehetett. A ki letért az utról, azt amuzy is elnyelte a feneketlen hinár.

Mikor az általános zavar már tetőpontját érte, a tatárok egyszerre ismét abbahagyták a küzdelemt és apró csapatokra oszolva, visszahúzódtak az éj fedezete alatt. Közelségüket csak egy-egy nyilazap jelezte, mely méginkább fokozta a megtámadottaknak tanácstalanságát, mert ily módon lovaiktól megfosztva, a menekülés minden lehetősége ki volt zárva.

Béla átérezte a nagy veszedelmet, mely mindnyájuk pusztulását jelenthette és épen a rend helyreállításán fáradozott, midőn lovát szügyén találta egy nyil. A paripa hirtelen felszökött és egy-két ugrást téve előre, lovasával együtt az ingoványba dőlt.

Mire észrevették, hogy hiányzik, hiába keresték volna abban a feneketlen mély iszapban, mely jeltelenül bezárult felette.

(Folyt. köv.)

Azzal, hogy a hatóság egy célzott tévesztett szervezetet beszűntetett, nincs kimondva, hogy a munkások egy életképes új kapcsolatba ne lépjenek egymással, ha az összetartozandóság érzése mindnyájuk lelkében egyformán él. Ez egyéni jogaik közé tartozik és mindaddig nem akadályozható, amíg vele a közérdeket nem sértik. És épen, mert a vasuti üzem az állandó nyugtalanságot természeténél fogva nem tűri, nem is szabad őket megakadályozni abban, hogy, tekintet nélkül politikai pártállásukra, mindazon jogokkal élhessenek, melyeket köztörvényeink biztosítanak nekik.

Ehhez azonban vezetők kellene, melléjük magas színvonalon álló független sajtó és — az elfogadott elvekben való rendíthetetlen meggyőződés!

A népbiztosításról.

Népbiztosítás alatt a biztosításnak azt a fajtáját értjük, a mely főleg a munkások és kisebb javadalmazású egyének biztosítását tűzi ki célul. A rendes életbiztosítások szigorú feltételeit mellözve enyhébb módzatok és főleg alacsonyabb díjak mellett történik, mindig bizonyos *kisebb* összegre.

Külföldön különösen elterjedt ez a biztosítási mód s nem egy nagy társaság köszönheti ennek felvirágzását. A feltételek ugyan kevésbé szigorúak, és így a kockázat nagyobbak látszik, amde a kifizetendő összegek nagysága rendszeren bizonyos évek eléréséhez van kötve s így ez megint a társaságok javára billenti a kockázat mérlegét. Érthető tehát, hogy a társaságok igen szívesen foglalkoznak ezzel az ágazattal s nem sajnálják az ügynökökre és egyéb terjesztési módokra fordított költségeket.

Most azonban azt olvassuk a »Biztosítási és Közgazdasági Lapok«-ban, hogy, legalább nálunk, ez az ágazat meglehetősen hanyatlásnak indult. Nevezett lap abban találja a hanyatlás okát, hogy a mi munkásságunk kedvezőtlenebb gazdasági helyzetben van mint a külföldi munkásság. Kiemeli továbbá a lap, hogy a kölcsönösségen alapuló intézeteknél a csökkenés csak csekély s az is időlegesen látszik s ebből levonja a következtetést, hogy a biztosítás ez ágazatának művelésére sokkal alkalmasabb a kölcsönösségi forma.

Mi a magunk részéről ki akarjuk mutatni, tati, hogy a nagy biztosító társaságok ezen üzletágának hanyatlása más okokra vezethető vissza. A szokásos népbiztosítási formák ugyanis nem elégítik ki a szerényebb keresetű osztályok különféle gazdasági igényeit. Külföldön a munkásságnak megvannak a maga gazdasági szervezetei, a melyekkel ezeket a különféle igényeket kielégítheti s ott a népbiztosítás csak mint a fokozott takarékoság eszköze szerepel. A mi munkásságunk azonban még tényleg nincs az általános jólétnél oly fokán, hogy megtakarítási szándékolt filléreit szétforgácsolja. Mem marad más hátra mint azokat a módzatokat támogatni, a melyek az ő összes igényeit lehetőleg kielégítik.

A népbiztosítás, a hogy azt a különböző társaságok művelik, többnyire csak egy esélyre szól, rendszerint halálesetre. Nyilvánvaló azonban, hogy még számos esély van, a mely ellen épen a változó keresetű osztályoknak kell leginkább védekezniök. A baleseti kártérítés, a rokkantság esetén való ellátás, a betegség esetén való segélyezés, a jogos hiteligenyek kielégítése mind igen fontos szükségletek. de ezeknek kielégítésével a népbiztosítást üző társaságok nem foglalkoznak, vagy ha igen, úgy csak a munkás erejét meghaladó díjak mellett.

Az anyagi szükségletek mellé sorakoznak a szellemi szükségletek, a melyek csak szakszerű sajtó útján elégíthetők ki, továbbá a jogvédelem s az erkölcsi támogatás, a melyet mind hiába keres a munkás a társaságok feltételeiben.

Ezekhez járul még az a fontos momentum, hogy a nagy társaságok vezetésében a

tagoknak szerepük nem jut s csak mint hasznosító »felek« kezeltetnek, a mi szintén nem igen alkalmas a népbiztosítás e formájának terjesztésére.

Ezzel szemben a kölcsönösségen alapuló intézetek, egyesületek az »egy mindnyájáért, mindnyája egyéért« magasztos elvén épülnek fel s míg egyfelől a tagok maguk intézik választottjaik útján az ügyeket, másfelől a kedvező viszonyok folytán jelentkező nyereségek nem a részvényesek gazdagítására, hanem a tagok boldogításának előmozdítására s a kedvezményes szaporítására szolgálnak.

Egyesületünk is ezen a szép alapon épült föl s midőn majdnem egy évtizedes munkásság után ezen állapotok még megerősítettük s céljaink elérésére újabb eszközöket szereztünk, bizva mondhatjuk, hogy miénk a jövő.

Ellentétek.

Minden társadalom, azaz az emberek mindennemű gyűlekezete bizonyos törvények szerint alakul és áll fenn.

E törvények egyike, hogy különböző foglalkozást üző emberek külön csoportokba verődnek s osztályokat alkotnak. Ez osztályok fennállása a különböző foglalkozások különállásának következménye, de további létüket nagyon sokszor egy sajátos emberi tulajdonságnak köszönhetik, az egymástól való idegenkedésnek, a kölcsönös ellentéteknek.

Arra akarok rámutatni, hogy a társadalmi életnek ez a sajátos törvénye, sajnos, mily szomorúan érvényesül a vasutas-társadalomban is, de rá akarok mutatni arra is, hogy a vasutas társadalomban e törvény érvényesülése nem egyéb, mint bűnös megsoklás, s hogy igen kézenfekvő és közelérhető az az eszköz, amellyel e társadalmi törvény káros hatásait ki lehet küszöbölni.

A régi jó idők elteltével a vasutasok körében kifejlődött atyafiságos jó szellem és összetartás is eltűnt. A modern élet nagy forgatagában annyi példája van egyes emberek hirtelen emelkedésének, képességeik jóval meghaladó boldogulásuknak, hogy ennek hatása alatt egy sajátos korszellem képződik ki. Mindenki csak feljebb tekint, sóvárgó szeméit csak a legtöbbször alig elérhető magasságokra függeszti, ahelyett, hogy magára, vagy a még lejjebb levőkre irányítana gondolatait. Ez bizonyos fékezhetetlen és el nem nyomható nagyravágyást szül, mely, minthogy tárgyát el nem érheti, örökös elégedetlenségnek kuforrása. A felette álló társadalmi osztályok irányában irigység és gyűlölet: az alsóbb osztályok irányában lenézés és góg az ilyen ember viselkedésének irányítói. Hozzájárul még ehhez, hogy a legtöbb ilyen egyén azt a bizonyos képzettséget, amelynek némileg felsőbb állását köszönheti, csak később, ugyiszólván a férfikorban szerezte meg s így az nem ment át a vérebe. Azt pedig jól tudjuk, hogy a felművelt emberben az eredeti rossz tulajdonságok még fokozottabb mértékben jutnak erőre.

Mindezek a szomorú körülmények még nagyobb jelentőséget nyernek a vasutasoknál. Itt általánosságban az egyén bizonyos beosztásba jutva, abban a munkakörben rendszeren meg is marad. Ezen ellátott munkakörhöz képest bizonyos állást és rangot is nyer. Itt azután jelentkezik a hiba. A hasonrangú és beosztású egyének, — legalább képzeteileg — szolidaritást vállalva, kategoriának, sőt nem egyszer kasztnak nevezik magukat, azt adván ezzel mindenkinek tudomására, hogy az ő soraikban egy másik ilyen kasztbelinek semmi keresnivalója nincsen. Hozzájuk a másik kategória ne jöjjön sem ezzel sem azzal a közérdekű eszmével, ők nem fogják pártját, ők nem értik meg, hisz az ő agyuk egész másképp van berendezve, mint a másik kategoriának. A megértésnek ez a teljes hiánya egy új fogalmat teremtett meg a vasutasok között, az u. n. kategoriagógot. Sajnos ez nemcsak fogalom, hanem szomorú valóság, amely lépten-nyomon mérhetetlen károkat okoz az összeségnek. Ez a kategoriagóg oka annak a példátlan jelenségnek, hogy még egymáshoz igen közelálló ilyen »kategoriák« is egymás bórere licizálva igyekeztek a felsőbbégnél eredményeket

elérni, aminek bizonyosságát nem egy memorandum szolgál. Ez a kategoriagóg az oka, hogy ha már nem is ütök egymást a különböző »kategoriák«, igyekeznek akadályokat gördíteni minden kezdeményezés útjába, amely esetleg egy másik »kategoriát«-tól indult ki. Vagy legjobb esetben fásult közönnyel tudomást sem vesznek a kezdeményezésről, bár az az összeségre is fontos célra irányul.

Mikor a szövetségek alakulóban voltak, úgy látszott, hogy ennek a káros felfogásnak vége szakad. Sőt szinte sok is volt a jóból, amint hogy az előbbi góg helyébe tulzott szíveség, barátkozás, komázás lépett. Mihelyt azonban a szövetségek megalakultak s a szervezkedésen túl voltak, újra kitört a háborúság. Vigan hadakoztak egymás ellen a vasutasok, de bizony szomorú eredménnyel. A nagy harcok közepette szünetelt az építő munka s így a közös célok semmivel sem vitettek előre. Sőt még a legnagyobb szervezet kebelében sem férték össze az egyes »kategoriák« s a már egyesült erő is szétforgácsolódott s újabb külön szervezetekre bomlott. Közben pedig tovább uralkodik a vasutasok között a kategoriaszellem, a góg, a lenézés. A felsőbb kategoriák lenézik az alsóbbakat, az alsóbbak még jobban a még alsóbbakat s mindegyik igyekszik a másikon hatalmat kifejteni. Ez kölcsönös gyűlöletet ébreszt s lehetetlenné tesz minden jószándéku kezdeményezést. A vezetők jóakarata legtöbbször keveset ér, mert az igazi hangot azok ütök meg, akik a kölcsönös ellenségeskedés hurjain játszanak. Az egész vasutaság egy megriadt táborhoz hasonlít, amely a félreértések sötétjében egymás ellen fordítja fegyverét.

Ennek az áldatlan küzdelemnek véget kell vetni. Ezt a szerencsétlen felfogást ki kell küszöbölni. A »kategoria«, ez a csuf idegen szó, amelynek szép magyar nyelvünkben nincs is mása, tűnjék el mindazzal a csuf értelemmel együtt, amely hozzá fűződik Vasutasok vagyunk mindnyájan, élünk és élni fogunk a »kategoria« nélkül is.

Az eszköz, amellyel kivezető utat találunk ebből az ingoványból, kezünkben van. Látjuk, hogy mindama egyesületekben, amelyek főleg gazdasági célokat tűztek ki maguk elé, mily békésen megférnek egymás mellett a különböző foglalkozású és beosztású vasutasok. Hogy pedig ezek az egyesülések jobban előmozdították a vasutasok jólétét, mint bármely szövetség, vagy memorandumgyártás, az mindenki előtt nyilvánvaló. Azok a mozgalmak, amelyek egyoldaluan csak a javadalmazások emelésével akarják a vasutasok anyagi helyzetét javítani, ma és még egy ideig bizonyos céltalan egyoldalúságban szenvednek. Ezen a téren egyelőre nagyobb eredmény nem várható. Gazdaságilag ma a vasutas csak az önségely útján juthat előbbre. Ezért helyezendő mindenféle más egyesülési módnak elébe a nyíltan bevallott gazdasági jellegű egyesülés, amely a különböző életviszonyok és sorsfordulatok által igényelt gazdasági szükségleteket elégíti ki. Ehhez azonban általános tömörülés kell, teintet nélkül a foglalkozások, rang vagy beosztás különbözőségére. Akkor azután gondolni lehet azoknak a céloknak a megvalósítására is, amelyek ma csak mint bihari pontok felfüggesztve hevernek a lomtárban. Ertem itt a korverziót, laképítést, etc. A vezetést pedig a sajtóra kell bízni, a vasutas-sajtóra, amelynek szintén át kell alakulnia egységes jellegű, az egyes apró-cseprő kasztszempontokon felülemelkedő, széles látókörű sajtóvá, amely majd méltán lesz hivatva arra a szerepre, hogy egybefoglalva a vasutasokat, méltóképp képviselje őket egymás, a felsőbbség és a közvélemény előtt.

Aki pedig azt hangoztatja, hogy ez a mai széthúzó tehetetlenség inyere van a felsőbbégnak, vagy hogy a dolgok illeten állapotába épen a felsőbbég keze játszik bele, az vagy tudatlanságból, vagy rosszakaratból valótlan állít s csak a félreértéseket szaporítja. A felsőbbég az alkalmazottak boldogulását mindig szem előtt tartotta s számos újabb intézkedéssel is tanujelét adta, hogy ebbeli felfogása nem változott meg. Az a felsőbbégnak is fontos érdeke, hogy megelégedett és a gyarapodás útján haladó alkalmazottai legyenek. De nem csodálható, hogy több tekintetben még ma is félreértések vannak, hisz mi magunk sem

értjük egymást igen sok dologban s alig teszünk valamit a félreértések eloszlatására. Azt pedig, hogy a vasutasok kiábrándulnak s belátják eddig követett irányzatuk helytelenségét, igazán nem lehet a felsőbbésségnek bűnül felróni.

A vasúti forgalmi szolgálatról.

Az előző számunkban igyekeztem rámutatni arra, hogy a forgalmi szolgálattevőket — tekintettel ezen szolgálati ág speciális volta — minő körülmények figyelembe vételével és minő szempontok alapos mérlegelésével kell kiválogatni. Rámutatni igyekeztem arra is, hogy a forgalmi szolgálattevők minden más egyidejűleg végzendő szolgálat alól, de különösen a pénztárkezelés alól okvetlen felmentendők és így a forgalmi szolgálat a többi szolgálati ágtól teljesen elkülönítendő.

Hogy a forgalmi szolgálatra vonatkozó kép bár csak nagyon vázlatosan is, de teljes legyen, beszélnem kell a forgalmi szolgálat tulajdonképeni ellátásáról és ellenőrzéséről is.

A forgalmi szolgálattevőknek egy egységes, más szolgálati ágtól elkülönített gárdát kell képezniük. A forgalmi szolgálat ellátásánál és ellenőrzésénél pedig valódi vasutas szellem és fejelem legyen az irányadó.

Nem azt értem ez alatt, hogy az előirt utasítások betűi tartassanak be egész mereven, hanem hogy a szolgálat ellátása és ellenőrzése minden tekintetben a vonatkozó utasítások szellemében történjenek. Első dolog tehát, hogy a forgalmi szolgálattevő az utasításokat alaposan ismerje és ne csak úgy-ahogy tudja, de igazán érte is annak minden egy s szavát. Ha minden szolgálattevő az utasítást igazán ismerni fogja, ha az utasításokba lefektetett minden gondolat és az azzal elérni szándékolt cél valósággal a vérebe fog átmenni, vagyis a mint mondani szokás, minden forgalmi szolgálattevő vérbeli forgalmista lesz, nem fognak előfordulni oly esetek, melyek a vasúti szerencsétlenségek krónikájában ezzel a szóval vannak megjelölve: »Kapkodás«. Nem fog a forgalmi szolgálattevő még olyan nehéz viszonyok között sem fűhöz-jához kapkodni, ha a forgalmi utasítás szelleme valósággal a vérebe ment át.

Nincs itt idő sem a kérdezősködésre, sem arra, hogy az utasításokban megfelelő tanácsot keressen a szolgálattevő. Vagy tudja a dolgát alaposan és akkor higgadtan gondolkozva azt a módot fogja elővenni, melylyel a szerencsétlenség bekövetkezését elhárítsa, vagy a már bekövetkezett szerencsétlenséget a lehető minimumra szállítsa le; vagy nem tudja és akkor a legjobb utasítások dacára is a szerencsétlenséget nem hogy elhárítaná, de fejét vesztve, esetleg azt még súlyosbítni fogja.

A kinél az utasítások csak az asztalon vagy a szekrényben vannak meg, könnyen jöhet oly helyzetbe, mint az a mentő, kinek tudománya szintén csak a zsebében volt meg. Midőn aztán egyszer egy ember elajult mellette, ő rögtön segélynyújtás helyett elővette zsebéből a mentőutasítást, fölkereste az »A« betű alatt az »Ajútlásra« előirt tanácsot és így jött rá, hogy az ajútlat fel kell locsolni. Persze ezt a körülállók akkorra már utasítás nélkül megtették.

A forgalmi szolgálat ellátása nem tőr meg semmiféle könnyelműséget sem a szolgálat lanyha ellátását tekintve, sem pedig valamely munkának későbbre való eltolását illetőleg. A forgalmi szolgálattevő minden dolgot, a mit tesz, megfelelő időben és megfelelő módon tegye meg. Csak úgy lesz az jó. Olyan szolgálatnál, melynek menete perczekre van lefektetve, kell, hogy a perczek annak minden phasisában domináljanak is. Hiába írja elő pl. olyan szigorúan a forgalmi utasítás, hogy a vonat az előirt indulási idejénél egy fél perczrel sem szabad előbb elindítani, ha ezt a szolgálattevő könnyelműségéből vagy bármilyen szempontból is nem tartja be. Sajnos, nagyon sok szolgálattevő elindítja a vonatot a menetrendszerinti indulási idő előtt is, utána is, ha arra az időre neki egy vagy más szempontból szüksége van.

A legszigorubbán kell ügyelni arra, hogy a többi szolgálati ág igazodjék a forgalmi szolgálatéhoz és ne ez a többiekhez. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a forgalmi szolgálat pontos ellátása a többi szolgálati ág rovására tör-

ténjék. Nem. De üdvös és kívánatos volna, ha nem fordulnának elő olyan esetek, hogy egy váltó, vagy egy sinszál kicserélése oly időben történik, midőn emiatt az állomásnak 3—4 vonatot is nem a rendes vágányra kell bocsátania. Végezze a pályafentartás ezt a munkát olyankor, midőn a forgalmi szolgálatot nem zavarja. Nem szabadna előfordulnia oly esetnek, hogy az áruaktár csak azért nem rak meg egy kocsi a vonat érkezése előtt, mert a raktárnak kevés emberrel rendelkezvén, úgy gondolkozik: »majd a vonatkísérő személyzet segítségével berakjuk a küldeményeket. Legfeljebb késni fog a vonat 20—25 perczet.« Hejh, de sok szerencsétlenségnek volt már okozója az ilyen 20—25 percz!

Igaz, hogy a forgalmi utasítás minden ilyen rendkívüli, a forgalom pontos menetét akadályozó csetre bölcös utasításokkal látja el a szolgálattevőt; a forgalmi szolgálatnál azonban éppen arra kell törekedni minden áron, hogy az ilyen esetekre vonatkozó utasításokra ne legyen szükség, hogy a szolgálat lebonyolítása a legsimábbán, a megszokott és a menetrendekben előirt mederben történjenek.

Ha a többi szolgálati ág minden lehető el fog követni, hogy a saját munkája meglegyen és pedig oly időben és oly minőségben, hogy a forgalmi szolgálatnak egy pillanatnyi kesedelmet se okozzon, akkor a vasúti szerencsétlenségek száma nagyon le fog apadni. De ha a többi szolgálati ág anyagi és kényelmi szempontból hátráltatja a forgalmi szolgálatot, sokszor, nagyon sokszor fognak ezentúl is hiábavalóknak bizonyulni a még oly czélszerűeknek látszó utasítások is.

A forgalmi szolgálat ellátásának ellenőrzéséről ezuttal — erre egy külön cikkben még rátérek — csak azt kívánom megjegyezni, hogy az ellenőrzés nyílt és határozott legyen, ne olyan u. n. piczli rendszerű, mint a mostani.

Erősen hiszem, miszerint így elérhetők, hogy a forgalmi szolgálat a maga fontos mivoltában egy erős, izmos szolgálati ág legyen. Elérhetők, hogy a forgalmi szolgálat a vasúti szolgálat többi ága mellett oly erős, különálló egyet képezzen, a milyennek lennie kell.

V. I.

Egyről-másról.

Az elmúlt hetek krónikáját lapozgatva, nem igen számolhatunk be valamely jelentősebb eseményről, amely a vasutasok életében melyebb nyomokat hagyott volna.

Itt a farsang s a vasutasok — felejtve az egész éven át felgyülemlt magán és közgondokat — mulatnak. Ezek a mulatságok jellemzik a vasutasokat, hogy még szórakozasuk közben is mennyire át vannak hatva a szociális eszméktől. Mulatnak, mert hisz ez testet-lelket gyönyörködtet, de a jövedelem mindig valamely jötekonny czélra fordítatik. És ezzel azokat is megbékítik, akik azt mondják, hogy a mi szegény hazánknak és társadalmunknak kicsit sok ez a nagy farsangolás.

A Vonatkísérők is megtették az első lépést a nyilvánosság előtt, megtartván Otthonuk első évi közgyűlését és megnyitó ünnepélyét. Csonka évről számoltak be, amely a szervezkedéssel telt el. A tömörülés, amely eddig is szép arányokban folyik, azt engedi következtetni, hogy az eszme pártolásra talált. A kezdet nehézségeit kiküszöbölni és a fejlődést nagyobb méreteken megindítani a jövő munkássága fogja.

A Fűtők Otthona legközelebb közgyűlést tart, amely arra lesz hivatva, hogy a felkeltett érdeklődésnek és mozgalomnak a helyes utat kijelölje. Arról már meg vannak győződve a fűtők, hogy eddig helytelen nyomon indultak helyes czéljaik felé. Bizonyos, hogy a fűtők közül azok, kik a mozaikom valódi vezéreül tekintendők, akik tehát mindenféle kupa-tanácsai sutyomban hozott határozatok ellenére is a fűtők bizalmát bírják, meg fogják találni a helyes döntést, s végre is a fűtők derek. sok vészben és fáradságban edzett kara is megtalálja azt a lehetőséget, amelylyel helyzetét javíthat.

A vasúti munkások érdekeit felosztott szövetségük helyett, lapjuk képviseli. Bizonyos oldalról erősen hangoztatják egy kompromisszum lehetőségét, amely szerint a munkások kikapcsolva a politikai tendenciákat újra szövetségként tömörülhetnének. Hogy ez nem a munkásoktól származó idea, kitűnik abból is, hogy ők mindig tiltakoztak az ellen, mintha politizálnának s ennek mostani nyílt beismerése bár felelősnélküli, de mégis súlyos taktikai hiba volna. Ez a kompromisszum-pengetés mindenesetre azoktól ered, akik mindenáron tevékenykedni akarnak a vasutasmozgalmak körül. A munkásoknak megvan még a lapjuk és a jobbik eszköz, amely nekik a kellő higgadságot tanácsolja. Ez különben ujabban a lap vezetésében is felülkerekedett, bár itt-ott még nincsenek eltakarítva a régi romok. Lassankint meg fogják egymást érteni a munkásság higgadtabb elemei s akkor önmagától meg fogja az idő hozni a tömörülés megfelelő formáját is.

A bizonyítványok ügyében még egyre folyik a vizsgálat. Sokan, akik mostanában szereztek polgári iskolai bizonyítványt, attól tartanak, hogy tekintet nélkül arra, vajjon könnyű szerrel, avagy fáradságos tanulás árán jutottak bizonyítványuk birtokába, megfosztanak attól, hogy annak alapján megfelelő ki-nevezést nyerhessenek. Reméljük, hogy az igazgatóság itt főleg az emberséges belátás álláspontjára fog helyezkedni s nem fogja mereven elutasítani a jogos igényeket. Az egész ferde helyzet azonban még ma sincs tisztázva. Az igazgatóság csak fél rendszabályt hozott, midőn a vizsgáztatást engedélyhez kötötte, de a vizsgáztatást nem a saját felügyelete alatt ejti meg, ha nem beéri a polgári iskola bizonyítványával is. Azzal nem lesz még senki sem jó vasutas, ha tudni fog Napoleontól és a Szunda-szigetektől, a derékszögű egyenközényről és a bolondító csalmatokról. Újblő hangoztatjuk: a vasut csak saját maga nevelhet magának megfelelő képességű személyzetet s csak saját maga győződhetik meg alaposan ezek képességeiről. Sajnos, hogy a különböző vasutas szervezetek nem sietnek ebben a felsőbbéssé támogatására, holott itt tág tere nyílnék számukra az előkészítő és szaktudást fejlesztő munkának.

A selyemtenyésztés és a vasúti ör.*)

Nem tudunk annyi selyemgubót termelni, mint amennyire szükségünk van. Ha tiszter annyi selyemgubonk volna, mint van, azt is mind a legjobb áron el tudnánk adni. Ilyen biztos termelési ág nincs is egész gazdaságunkban. Mert itt soha sincs túltermelés és az ár is mindig egyforma és előre tudva van.

Eppen azért, ahol csak megismerik a selyemtermelést és van hozzá elég szederfa, azon a vidéken hamarosan fellendül a selyemgubótermelés. Egy darabig elhanyagolták ezt a termelési ágat, most azonban örvendtesen terjed az egész országban a selyemtermelés. Huszonöt évvel ezelőtt alig akadt 71 község, ahol selymet termeltek, ma 2,914 községben van elterjedve a selyemtenyésztés. Huszonöt évvel ezelőtt alig 1,000 család foglalkozott selyemtenyésztéssel, ez is alig termelt 10,000 kiló selymet, mely 40,051 korona évi hasznot jelent; ma már 75,000 a selyemtermelő családok száma, az évi termés 1,427,000 kilóra rug és ezért tavaly 4,465,000 koronát kaptak a selyemtermelők. Így fejlődött évről-évre a selyemtermelés és 25 év alatt 79,561,415 koronát fizettek ki a selyemgubóért.

Könnyű belátni tehát a selyemtenyésztés hasznát. Nem szükséges ahhoz pénzbeli befektetés, tőke. A termelő ingyen káppja a selyempetét, amelyből a selyembonyó kikél, ingyen ki is oktadják a kezelésre, még a szederfaért sem kell fizetni, mert az utak szélén, a közterületen levő szederfáról ingyen lehet szedni szederfalevelet, sőt azt büntetik meg, aki ezt megakadályozza. Az egész munka alig tart negyven napig. De ez a munka is olyan, amelyet gyermekekkel, öreg emberekkel el lehet végeztetni akik más munkára nem is használhatók

*) Jelen cikket a földmívelésügyi m. kir. miniszternek a selyemtenyésztés emelése czéljából kiküldött meghatalmazottja, Bezerédy Pál úr Ömeltősága sziveskedett rendelkezésünkre bocsátani.

A gyermekek igen szívesen felmásznak a fára levelet szedni, mert ez mulatság nekik. A levelet aztán az öreg emberek minden megerőltetés nélkül megapritják és etetgetik vele a hernyókat. Legfeljebb arra kell vigyázni, hogy a selyembogarakat tisztán tartásuk, a piszkot rendszeren eltakarítsák és a hernyóknak folyton legyen eleségük s a tenyésztő szobában friss és kellemes levegő legyen, se hideg, se meleg. Még hőmérőt is kap a termelő és azon folyton láthatja, hogy megvan-e a kellő hőmérséklet a szobában. Ha sűrű a levegő, a szobát időnként ki kell szellőztetni. Ennyi az egész munka. Ezt mindenki más munkája mellett könnyen elvégezheti, ez még annyi dolgot sem ad, mint például a sertéshizlalás vagy a tehének ellátása.

A vasuti örnek pedig éppen kezére van az ilyen foglalkozás. Neki többnyire órháza körül kell tartózkodnia s ahelyett, hogy unatkozva, ásitozva várja a vonatokat, addig a selyembogarral bibelődik. Abból a czélből pedig, hogy ne kelljen neki messze menni a szederfa-levélt, az órház környékét, a vasuti töltés melletti árok partját, a kertescskéje széleit tele ülteti szederfasövényvel. Ahol most mindenféle giz-gaz, bozót dísztelenkedik, oda szederfacsérjéket, szederfasövényt, szederfákat ültethet és annyi szederfalevelet kap, hogy abból 30-40 kiló selyembogut könnyen termelhet és így egy-egy vasuti ór 45-60 koronát oly könnyen kereshet évenként, mintha csak az égből csöppent volna neki. Ezen összeggel bizony sok mindent pótolhat, amiben most szűkölködik.

Szederfát és sövényeket való szederfacsemetét bármelyik örnek ingyen ad az országos selyemtenyésztési felügyelőség Szekszárdon. Rövid levelet vagy levelező-lapot kell írni Szekszárdra a selyemtenyésztési felügyelőség címére és onnét a leg-rövidebb uton megkapja a szederfacsemetét utasításokkal, tanácsokkal együtt. A szállítást sem kell fizetni.

Aztán minden év tavaszán kiosztják a selyempetét és a hernyó júniusig már begubozza magát s június közepén szép pénzért beváltják a gubót. Ez biztos pénz, mert az adóhivatal fizeti ki, olyan biztos, mint a vasuti ór fizetése. Különösen nagyobb családok vasuti ór, kinek mellékeresete nincs, de nem is lehet, mert a vasuti szolgálat nem engedi meg, évenként ilyen könnyű szerrel szép keresethez jut. Ezt a vasuti igazgatóság is a legszívesebben látja, mert ez el nem vonja a vasuti őrt szolgálatától, sőt eddig is számos intézkedés történt az igazgatóság részéről, hogy a vasuti örökkel ezt a hasznos mellekfoglalkozást megkedveltesse. Csak meg kell próbálni: az eredmény, a szép haszon el nem marad.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Hivatalos órák naponta délután 2-6-ig.

Lapunk terjedelmét megnagyobbítván, módunkban áll a kartársak érdekeit érintő közleményeknek a megfelelő formában teret nyitni, felkérjük tehát a t. kartársakat, hogy ezentul akár az összességet, akár az egyes kategóriákat érdeklő értesítéseikkel, vagy közlendőkkel a szerkesztőséget megkeresni szíveskedjenek, amely azokat megfelelő formában közölni illetve felhasználni fogja.

Kartársi üdvözléssel

A szerkesztőség.

Lapunk akadálytalan kézbesíthetése czéljából felkérjük tagtársainkat, hogy mindenkori pontos lakcímüket, továbbá rangjuk és beosztásuk változását a kiadóhivatallal haladéktalanul közöljék.

Balesetek bejelentésénél követendő eljárás lapunk folyó évi 1. számában található.

Felkérjük mindazon tagtársainkat, a kiknek egyesületi közlönyünk régi számai, különösen:

az 1899. évfolyam 24-ik száma,

az 1900. évfolyam 6-ik száma és

az 1902. évfolyam 19-ik és 20-ik számai birtokukban vannak, hogy azokat, ha nélkülözhetik, ellenérték fejében hozzánk be- küldeni szíveskedjenek.

A Vonatkísérők Országos Otthona alap szabályai jóváhagyásának évfordulóján kétnapos megnyitási ünnepet rendezett. Január hó 24-én, vasárnap délelőtt megtartotta az Otthon évi közgyűlését. Délben 1 órakor fogadták a Munkácsi Vonatkísérő Dalkörnek a lavocnei gyorsvonattal érkező tagjait. Délután az Otthon tagjai testületileg megkoszorúzták Kossuth Lajos sírját, a hol lelkesítő beszédek hangzottak fel. Január 25-én d. e. díszközgyűlést tartott az Otthon, a melyen megjelent a miniszterium és a felsőbbbsegek képviselői. A díszközgyűlésen ünnepi beszéd keretében leleplezték Kossuth Ferencz életnagyságu arczképét, a melyet Kasnya Béla festett. A díszközgyűlésből lelkes hangú táviratot küldtek Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternek, Sztényi József államtitkárnak és Ludvig Gyula államtitkárnak, az államvasutak elnökgazgatójának. Este a Gutenberg-Otthon dísztermében hangverseny és táncmulatság fejezte be a kétnapos ünnepet, a mely nagyban hozzájárult a vonatkísérő kar tekintélyének emeléséhez.

A Vasuti Altisztek Országos Otthona Szilveszter estéjén tartotta megnagyobbított helyiségeinek megnyitási ünnepélyét. Az ünnepély a Himmusz előadása után Jubász elnök beszédével kezdődött. Az elnök megnyitó hangszólította a pillanat fontosságát, mert hisz e pillanat hosszú évek fáradozásának sikerét jelenti. Hét évi kitartó munka meghozta gyümölcsét, im itt nyitva áll az Otthon, hogy magába fogadva a napi gondoktól szabadulni igyekvő fáradt kartársakat, nekik mint egy második, tágabb körű családi otthon, feledést és szórakozást nyújtson. Kéri továbbra is az eddigi szíves pártolást az Otthon és a vezetőség munkája számára, a mely most már biztos és nyugodt jövőnek néz elébe, minthogy a tagdíjak hivatalbóli levonása a felsőbbbsegek által engedélyezett s így az Otthon szilárd anyagi alapra helyezkedhetett. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után csinos műsor következett, melynek befejeztével megkezdődött a táncz, melyhez a zenét az Otthon saját zenekara szolgáltatta. A nagyszámú közönség másrésze pedig a kényelmesen berendezett termekben elszórakozott, élvezve az Otthon szíves vendégszeretét, melynek kifejtésében Buchter főraktárnok az Otthon gazdája járt elől.

B. L.

Mulatság. A temesvári máv. altiszti kör az idei téli mulatságát f. évi február 6-án fogja megtartani az »Arany Oroszlány« helyiségeiben.

A Máv. mozdonyai. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter rendeletére a Máv. igazgatósága kimutatásban közzéteszi mozdonyainak állományát. E szerint az 1907. évi mozdonyállományt összehasonlítva az 1908. évvel, tetemes gyarapodást észlelünk, 1907. évben ugyanis 2743 mozdony volt használatban a Máv. vonalain, míg 1908-ban 2875. Tehát az állomány 132 mozdonyal gyarapodott. Ezen állományból 1998 volt elsőrangú vonalon járó (1907-ben csak 1926); 840 másodrangú (1907-ben 791) és 37 harmadrangú vonalon jár. (1907-ben 26.)

Az államvasutak szénszükséglete. A kereskedelmi miniszteriumban döntöttek a szénszállításra beérkezett ajánlatok sorsa felett. Kilencz ajánlattevő kapott megbízást a szén szállítására. Az államvasut állami szénbányáktól az 1909-ik évre 150.000 tonna petrellai szenet s 1910-ben 250.000 tonnát, továbbá 64.000 tonna vidniki szenet rendelt. A Salgótarjáni szénbánya társulat 1909-ben 50.000, 1910-ben 100.000 zilvölgyi és 70.000 tonna salgótarjáni; a Magyar Általános Hitelbank 1909-ben 40.000, 1910-ben 70.000 tonna lupényi szenet, az Északmagyarországi Köszénbánya Társulat 1909-re 70.000, 1910-re 120.000 tonna tatai

szenet, a Dunagőzhajózási Társaság 1909. és 1910-ben évenként 40.000 mázsa szenet szállít a máv.-nak. Angol szenet az Atlantica ajánlott s a máv. 60.000 tonnát rendelt. A Laresch-féle szénbányák 1909. és 1910-ben összesen 60.000 tonna karozin szenet, a Guttmann-féle szénbányák összesen 90.000 tonna szenet szállítanak. Ezek szerint a magyar bányák 1909-ben 490 ezer és 1910-ben 720.000 tonna szenet kötelesek szállítani a magyar államvasutak részére.

A Niagara. A mai Niagarára jellemző leírást küldött lapjának Lauzanne, a Matin newyorki tudósítója.

Ha az ember a Niagarát akarja látni, akkor legcélszerűbben Hennepins View-höz megy; e pontról nyílik az óriási zuhatagra a legszebb kilátás. En is elmentem tehát Hennepins Viewhöz.

Éles, vad szél süvöltött a fülem mellett s alant az elporlott víz felhői usztak a levegőben. A zuhatag felől fülsikkító lármá, szüntelen mennydörgés hangzik át s a vezető közvetlen mögém állva, kezdi a mondókáját:

— Szeme előtt van, uram, a világ legnagyobb csodája. 44 méteres magasságról zuhan alá a folyam s perczenként négyszázhuszonezer köbméter víz ömlik tovább. Láthatja, hogy ...

De én nem láttam semmit, nem is hallottam a vezetőt s nem gondoltam a négyszázhuszonezer köbméterre, csak egyre: azokra az óriási plakátokra, a melyek velem szemben a kanadai parton kiabáltak. S e plakátok arra esküdtek, hogy a világon a legjobb a Thomas-féle kakaó, s nincs szebb cipő annál, a melyet a Gaspard-czég gyárt. Thomas és Gaspard: e két név tánczolt előttem óriási betűvel írva, s czípjük, kakaójuk diadalmasan elnyomott minden mást a kanadai parton. Hiába akartam megfigyelni a dombok körvonalat, a házak konturjait, s az óriási fák sziluettjét: Gaspard mindent eltakart s Thomas minden kilátást elzart.

Végre is dühösen otthagytam Hennepins Viewt s átsiettem a nagy vashidon a másik partra. Miközben aztán szigorú elhatározással hátat fordítottam Thomas kakaójának s Gaspard cipőjének, újra szemügyre vettem a világ legnagyobb csodáját. De ime, új látványosság várt rám. Néhány évvel ezelőtt ravasz gyárosok arra a gondolatra jutottak, hogy kihasználják a víz erejét. A folyam egy részét elvezették gyárukba, s néhány száz méterrel alább a víz piszkos, büző áradatként ömlik vissza. S ez volt most a szemem előtt: zavaros, barnás víztömeg, a mely huszonehét gyárnak és tizezer embernek szennyét hordta a Niagarába, egész sereg kéményt, a mely sötét, kormos füstöt ontott a vidék zöldre fölé. A kanadai parton Thomas és Gaspard urak, az amerikai piszok és füst: ez a mai Niagara.

A tudós ló. A tudós ló nem csupán a legujabb kor csodája. Egy hollandus ujságban már 1755-ben ez a hirdetés jelent meg:

Közhirre tétetik, hogy Harlemben, mise után a nagy kapu előtt egy magyar lovat fognak mutogatni, a mely többek között a következő művészetekhez ért: köszönti úgy az urakat, mint a hölgyeket; ismeri a pénzt: ki tudja fejezni, hogy mennyi időt mutat az óra; ismeri az abécét; tud kártyázni; tud számolni; meghatározza, hogy a társaság egyes tagjai milyen idők; megkülönbözteti a nőt a férfiól; ismeri a színeket; ismeri a kalendáriumot és megmondja, hogy milyen nap van ma; tudja, hogy hány gomb van kinek-kinek a kabátján; kockázik egy üveg borba bárkivel és mert a játszmat mindig megnyeri, a végén a társaság egészségére kiüríti az üveg bort. Ha azt mondják neki, hogy besorozzák katonának, sántítani kezd; ha azt mondják, hogy el kell hagynia a császárt és a töröknek szolgálnia, lefekszik és halottnak tettei magát, stb. stb.

Három jóra való fiu asztalos-tanulónak felvétetik Csépanyi István asztalosmesternél, Arló, Borsod-megyé.

Megtámadhatatlan
kötvény.

50% nyeresé-
részesedés.

„Dordrecht”

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én 21. sz. a. kelt királyi dekretummal.

Részvénytőke: **Magyarországi fiók:**
4,000.000 korona. **Budapest, V. Marokkói-utca 2. sz.**

Igazgató: Robitsek Henrik Ferencz.

A „Dordrecht” az egyedüli társaság, mely törvényesen kötelezte magát, hogy **magyarországi üzletének díjtartalékait magyar értékekben helyezi el.**

*Referenciák: Magyar Általános Hitelbank,
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Budapesten.*

Kedvező feltételek.

Jutányos díjak.

VÁSZON-, FEHÉRNEMŰ-ÁRUHÁZ

BODÓ ÉS NEMES BUDAPEST

BAROSS-TÉR 19. A BAROSS-SZOBORRAL SZEMBEN. (A KÖZPONTI PÁLYA-ÚDVAR TÖSZOMSZÉD-SÁGÁBAN).

Áruházunk kizárólag jobb minőségű, kipróbált és feltétlen megbízható árucikkeket nyújt a vevőközönség rendelkezésére, miért is az összes eladott áruk jó- és színtartóságáért felelősséget vállalunk. Eredeti végből, vágott anyagmintákat az alább jelzett **vászon, sifon, kanavászok és damaszt árúkból**, ugyszintén a férfi ing és női bluzra való **eredeti angol zefírből** kivánatra készséggel küldünk. Állandóan nagy választék férfi-, női- és gyermek-harisnyákban, valamint különféle matrózingekekben. — Menyasszonyi és férfi kelengyék a legszebb kivitelben állandóan raktáron.

Vásznak fehéreneműekre. 1 vég 23 méter.	Sifon, 1 vég 23 méter.	Lepedővászon, varrás nélkül.
Pamut creász 74 cm. széles ára 9.50 kor.	Madepolán, mosott, 20. szám ... ára 15.— kor.	Gyepen fehérített, középvastag ára 18.— kor.
Magyar vászon 74 » » » 13.— »	Madepolán, mosott, 50. » » » 16.50 »	Rózsahegy, erős szálú » 22.— »
Magyar vászon 84 » » » 14.— »	Madepolán, mosott, 100. » » » 18.— »	Szepességi, kiváló jó minőség . . . » 26.— »
Hattyu vászon 84 » » » 17.50 »	Sifon D. 2. szám » 23.— »	Vászon alsó nadrágra.
Fehérenemű vászon 84 » » » 20.50 »	Sifon S. 54. » » » » 27.50 »	Késmárki erős, tartós minőség ára 15.— kor.
Kelengye vászon 84 » » » 24.— »	Kanavász- és damaszt-árúk ágyhuzatra.	Szepességi sodrott szálú » 18.50 »
Fonál vászon 84 » » » 26.— »	Csikos damaszt, 1 vég 23 méter ára 21.— kor.	Köpper, 1 méter — 96, Csinvat, 1 m. » 1.20 »
Eredeti rumburgi vászon minden minőségben.	Virágos damaszt, 1 » 23 » » 23.— »	Asztalneműk és törülközők.
Paplanlepedő-vászon 180 cm. széles, 2.—, 2.50 kor.	Czérnázott kanavász, 1 vég 23 m. » 15.— »	6. szem. fehér étkező készlet 6, 8, 10, 12, 18 kor.
Kész paplanlepedő ára 7.—, 8.— kor.	Rumburgi lenkanavász, 1 vég 23 m. » 20.50 »	6 szem. kávé készlet 3, 5, 7, 9, 12, 16 »
Kész lepedő varrás nélkül . . . » 2.0, 3.— »	Angin belső huzatra 1 vég 15.—, 18.—, 20.— »	Dam. törülköző tucatzárja 8, 10, 12, 16 »

Saját műhelyünkben készült uri- és női-fehéreneműek, tartós anyagból és elsörendű elkészítéssel.

Fehér, puha mellű férfi ingek.	Női ingek.	Férfi alsó nadrágok.
A. minőség, szép mintás mellél ára 3.50. 4.— kor.	Madepolán egyszerű kivitel ára 2.60, 3.— kor.	Csinvat, francia gombos szabás. ára 4.— kor.
M. minőség, remek damaszt elővel, ára 5.— »	Madepolán diszes ára 4.—, 5.—, 6.— »	Csinvat, füzös, szabás. » 3.— »
D. minőség, angol piké betéttel . . . » 6.— »	Vászon-ing kézi himzéssel. ára 4.—, 5.— »	Köpper ára gombos 3.20, füzös 2.60 »
Fehér, sima mellű férfi ingek.	Rumburgi vászon diszes kivitel 8, 10, 12.— »	Nyári puha színes ingek.
A. minőség ára 3.50 kor.	Női hálókötös.	2 vagy 1 gombos nyakkal.
M. » » 4.50 »	Szegélyes ára 2.60, 3.— kor.	Eredeti angol zefir ára 5.50, 6.50 kor.
D. » » 5.50 »	Himzéssel » 4.—, 5.— »	Zefir, megbízható jó minőségű . . . » 4.—, 5.— »
Színes férfi ingek.	Diszes kivitel ára 6.—, 8.—, 10.— kor.	Rövid nyári nadrág ára 1.50, 2.—, 3.— »
Eredeti angol zefir ára 5.—, 6.— kor.	Férfi háló ing.	Fürdőruhák urak és hölgyek részére. Váll plédek minden minőségben.
Francia karton » 4.—, 4.40 »	A. minőség, színtartó szegélydiszszel, ára 3.50 kor.	
Mosó karton » 3.50 »	M. » » » » 4.40 »	

Nyakkendők és utazó takarókból állandóan dús választék.

Vidéki megrendelések utánvétellel küldetnek, csomagolás és szállítólevél nem számítatnak és 20 koronán felüli megrendelések bérmentve eszközöltetnek. A meg nem felelő árukat visszavesszük, értékét visszafizetjük.

A M. Á. V. t. tisztviselői és alkalmazottai a szabott árakból külön 10% árkedvezményben részesülnek.